

Mi lett belőled ifjú vegyész? – Vesztergom Soma, az ELTE Kémiai Intézetének adjunktusa

Mikor nyertél vagy értél el helyezést kémiai versenyeken?

Különösebben jó helyezéseket sosem értem el (valahogy a döntők kísérletes részei nem mentek igazán jól). Az OKTV-n mindazonáltal egy-egy tizenhetedik helyezést sikerült elérnem, ha jól emlékszem, tizenegyedikes és tizenkettedikes koromban is.

Ki volt a felkészítő tanárod? Hogyan gondolsz vissza rá?

A budapesti Szinyei Merse Pál Gimnáziumban érettségiztem 2005-ben, és Puskás Éva volt a kémia-tanárom. Ő már régen nyugdíjas, de lendületes stílusban és rengeteg humorral tartott óráira mindig öröm visszagondolni. Emellett ki szeretném emelni természetességét és őszinteségét, valamint azt, hogy a diákok minden – bizony, a „felnőtt” szempontjából gyakran bagatellizálható – problémáját komolyan tudta venni, és bölcs (de sosem erőszakos) tanácsokat tudott adni. Mintaszerű nevelő volt, sok pedagógus tanulhatna tőle.

Milyen indíttatásból kezdted el a kémiával komolyabban foglalkozni?

Édesanyám a SOTE egy szövettani laboratóriumában dolgozik, ahol még kisgyermekként én is megfordultam néhányszor. Azt hiszem, szó szerint a vegyszerszag fogott meg: már általános iskolában folyton azt vártam, mikor tanulhatok végre kémiát. (Az orvoslás maga – bár az orvosokat nagyon tisztetem – egyébként sosem érdekelt.) Nem volt kérdés, hogy a kémia irányában fogok továbbtanulni, és később az ELTE-n szereztem vegyész diplomát. Bár ma a munkám során többen ülök a számítógép előtt, mint vagyok a laborban, és továbbra is olyan

ügyetlen kísérletező vagyok, hogy azt néha a kollégáim és a hallgatóim is – joggal – megmosolyogják, a kémiát még mindig szeretem, és sosem gondoltam arra, hogy bármi mással is foglalkozhatnék.

Ismerted-e diákkorodban a KÖKÉL-t?

Persze. Minden hónapban vártam az új feladatsorok megjelenését, küldtem is be szorgalmasan a megoldásokat, egészen szép sikerekkel. Sok későbbi egyetemi barátságot köszönhetek a KÖKÉL-nek; a régi versenytársak már ismert nevéhez az egyetemen arcok is társultak. Szép emlékem, hogy egyszer egy rövidebb (ha jól emlékszem, gyertyák égésével foglalkozó) tanulmányomat a KÖKÉL-ben „változatlanul leköszölte” Róka András tanár úr, akivel azóta kollégák vagyunk, és sokat dolgozunk együtt. Akkor, kb. 17 évesen, erre nagyon büszke voltam. Egyébként ma is az vagyok.

Hozzásegítettek-e a pályaválasztásodhoz a versenyeken elért eredmények?

Sosem voltam jó versenyző, az eredményeim, amiket nem éreztem elég erősnek, inkább elszomorítottak. De ez nem baj, mert nem adtam fel, és másokat is erre buzdítok. Fontos, hogy az ember tudjon néha alulmaradni is: az élet amúgy sem verseny.

Mi a végzettséged és a pillanatnyi foglalkozásod? Maradtál-e a kémiai pályán?

Az ELTE-n végeztem vegyészként 2010-ben. Már másodéves hallgatóként elkezdtem dolgozni Láng Győző professzor úr mellett az Elektrokémiai és Elektroanalitikai Laboratóriumban, ahol elsősorban mérőrendszerek (tehát műszerek) építésével és programozásával foglalkoztam. Később a doktori értekezésemet is ebben a témában írtam, és védtem meg 2013-ban. Azután egy évig Svájcban, a Berni Egyetemen dolgoztam Prof. Peter Broekmann mellett (azóta is sokat dolgozunk együtt), 2015-től pedig az ELTE Fizikai Kémiai Tanszékének adjunktusa vagyok.

Nyertél-e más versenyt, ösztöndíjat (hazait, külföldit)?

Középiskolásként még nem. Egyetemistaként aztán nyertem programozói versenyeket (vegyészként!) a National Instruments pályázatain, illetve szintén még egyetemi hallgatóként kaptam meg a

Köztársasági Ösztöndíjat. Már doktorandusz voltam, amikor egy évre megkaptam az akkor indult Nemzeti Kiválóság Program egy ösztöndíját, illetve ezután egy évig élveztem a Svájci Államszövetség igen nagyvonalú támogatását, amelynek segítségével a Berni Egyetemen dolgozhattam.

Van-e kémikus példaképed (akár kortárs is)? Miért pont ő?

Megnevezni senkit nem akarok. Inkább azt mondom, vannak idősebb kollégáim (néhány), akikkel ha beszélgetek, érzem: nem bánám, ha én is így tudnék megöregedni. Értem ezalatt: felnevelve néhány kitűnő kutatót, megírva néhány, legalább a terület számára érdekes munkát, élve egy teljesnek mondható életet stb. Ez, azt gondolom, elég.

Mit üzensz a ma kémia iránt érdeklődő diákoknak?

Nagyjából összefoglalva három dolgot. Az egyik az, hogy – bármilyen pályát választanak is – találjanak benne valamit, amiben elhatározzák, hogy ők lesznek a legjobbak. Ezt fontos jól érteni: még ha nem is sikerül mindig a legjobbnak lenni, maga az elhatározás nagyon fontos. Ha ezt komolyan is gondolják, sokra fogják vinni. Tanulni nyilván kell majd a többi dolgot is, ami a szakmához szükséges, de korántsem kell (és egyébként nem is lehet) mindenből jónak lenni.

A másik javaslatom az, hogy olvassanak sokat, és leljék ebben örömeiket. Nem szak-, hanem szépirodalomra gondolok: ezáltal tehetnek szert arra a szókincsre és kifejezőkészségre, amely nemcsak a szakmai kommunikációhoz, de magához a gondolkodáshoz is elengedhetetlen.

A harmadik javaslatom pedig, hogy igyekezzenek minél jobban megtanulni angolul. Lehet ezt szeretni vagy nem szeretni, de ezen a nyelven beszél ma a világ.